

DOLENJSKI

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljuastva okraja Novo mesto

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsako sredo — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROCNINA 480 din, polletna 240 din, četrletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 amer. dolarje — TEK. RACUN pri Komunalni banki v Novem mestu štev. 60-KB-16-2-24

Stev. 3 (409)

LETNO IX.

NOVO MESTO, 22. JANUARJA 1958

STUDIJSKA KNJIŽNICA

NIKANA JARCA

NOVO MESTO

UREJUJE uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 — Poštni predel Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročenih rokopisov ne vračamo — TISKA Časopisno podjetje »Slovenski poročevalci« v Ljubljani

Vendar smo ga pričakali! Kakšen pa bi tudi bil januar brez belega gosta! Zdaj bodo prišli na račun vsi tisti, ki so že od decembra pripravljali smuči in sanke, kajti kot vse izgleda, jih zima ne misli pustiti na cedilu...

ZA TELEVIZOR GRE...

Mladina pred volitvami

V soboto so se na okrajnem komiteju mladine sestali predstavniki mladinskih organizacij, občinskih in okrajnih forumov, da bi se pogovorili o javnem mladinskem tekmovanju, ki ga bo Radio Ljubljana posnel na trak za reportažo v eni izmed prihodnjih mladinskih oddaj.

Tekmovalne ekipe iz vsega okraja se bodo zbrale v Novem mestu 9. februarja ob 10. uri

dopolne v kinu »Krka«. Svoje tekmovalce lahko pošljajo vse mladinske organizacije in Zvezdu studentov. Ekipo sestavljajo trije člani, komisiji pa bo na stavljenia tri vprašanja iz področja političnega, družbenega, kulturno-umetnostnega tehničnega in športnega dogajanja odgovarjal eden od njih. Za

Zborovanje volivcev občine Žužemberk

Zadnji teden so bili zbori volivcev skoraj v vseh šestnajstih volilnih enotah občine Žužemberk: na Dvoru, v Hrini, na Selih pri Sumberku, v Smihelu, Žužemberku in drugod. Pred njimi je SZDL dobro seznanila z bližnjimi volitvami poslanec za zvezni in republiški zbor predstavnike vseh množičnih organizacij. Večina vaških občarov je sklicala predvsem v tistih vseh, kjer zborov volivcev ne bo.

Svet 156 novih!

V zadnjem tednu je število naročnikov Dolenjskega lista spet naraslo z 156 novih naročnikov. Tako ima naše glasilo Dolenjske sedaj že 11.606 naročnikov! Lepa številka, vendar se potrudimo, da jo bomo do konca januarja dvignili vsaj na 12.000. Stari naročniki — pridobite nam vsaj enega novega naročnika.

Za 8 odstotkov večja storilnost

Iz podatkov, ki jih je zbral občinski komite ZKS Novo mesto za poročilo na občinski konferenci, se je storilnost na območju občine lani dvignila z 8 odstotkov. Precejšen del zasluga zato imata boljši način nagrajevanja, deloma pa tudi izboljšane industrijske naprave. Lani je bilo za preosnovno industrijskih podjetij na območju občine porabljeno 240 milijonov dinarjev.

Pravilno nagrajevanje

Letos naj bi se osebna potrošnja povzročila na prebivalca nekaj več kot 6 %. Porast osebne potrošnje pa je v najtejnši povezavi s povečanjem proizvodnje oziroma z večjo produktivnostjo dela. Produktivnost pa je odvisna tudi od primerrega nagrajevanja.

Osebna potrošnja je ena osnovnih gospodarskih nalog, toda njen dve je bolj kot katerokoli leta povezan z gospodarskimi uspehi. Ne gre toliko za to, da bi določili meje, do katerih se mora ali pa se lahko poveča zaslugek v gospodarstvu, pač pa za to, da se zaslugek poveča za toliko, kolikor večji bo gospodarski uspeh. Zato je še celo večjih, kakšno platično politiko bodo uveljavljali posamezni kolektivi letos, ko bodo sami razdeljevali sredstva tudi za te namene. Gre predvsem za to, da bodo merila čim bolj objektivna, z drugo besedo, da bo platično dobil zares tisti, ki bo ustvaril več, boljše in cenejše.

Znano je, da pri nas razdeljujemo sredstva, ki so namenjena za dohodke, s tarifnimi pravilniki ter pravilniki o normah in premjah. Cepav so tarifni pravilniki že dokaj urejeni, skrivajo še mnogo slabosti, med katerimi so ne-upravljeno izenadovanje, premajno upoštevanje kvalifikacij in podobno. Take napake ne spodbujajo k večjemu delu in zato bodo moralni delavci svetu take tarifne pravilnike ponovno popraviti. Pri normalah pa ugotavljamo, da je vedno manj dela opravljenega na osnovi delovnega učinka. Ob koncu preteklega leta je bilo komaj 48 % vseh delovnih ur obračunanih po učinku, če-

to imeti večkrat. V Tržiču pa so morali pri poskusni oddaji zaradi izrednega navala občinstva oddajo prekiniti.

Tudi v Novem mestu pričakujemo veliko število prijav, ker vprašanja niso težka in bodo od posebne psihološke skupine prirejena tako, da ne bo recimo ekipa mladih zadružnikov dobila tako zahtevno vprašanje kot ekipa študentov. Za pravilno tekmovanje bosta odgovorni programska in tehnična komisija, ki ju bo imenovala okrajni komite ZKS.

Direkten prenos zaključnega tekmovanja bo v soboto 22. februarja zvečer z Gospodarskega razstavnika v Ljubljani.

Volitve delegatov

Do 23. januarja bodo v glavnem zaključeni v našem okraju prvi zbori volivcev. V nekaterih občinah so zbrane zaključili že prej. Zadnji bosta kot že občini Sentjernej in Novo mesto, ki sta pričeli pozneje kot ostale občine. Na teh zborih volivcev so predvsem volili delegate za okrajne kandidacijske konference, na katerih bodo izbrali predloge za kandidate za volitve poslancev v Ljudske skupščine.

Z tekmovanjem vlada med mladino veliko zanimalje. V Ljubljani se je prijavilo že več kot 40 ekip in bodo morali okrajno izbirno tekmovanje za-

Nov občinski komite

Na občinski konferenci ZKS Novo mesto so delegati med drugim izvolili nov, 27 članski občinski komite ZKS. Prejšnji je štel 19 članov, z ozirom na povečane naloge pa je novi številčno ojačan. Hkrati so na konferenci izvolili tudi 88 delegatov za okrajno konferenco in dva delegata za VII. Kongres.

Na tem najvišjem forumu ZKS bosta komuniste novomeške občine zastopala tovarišica Mara Rupena-Oslonik iz Beograda in tovariš Franc Beg s Trške gore.

Za sekretarja občinskega komiteja ZKS je bil izvoljen tovariš

Jože Ravbar-Još.

VРЕМЕ

ZA CAS OD 21. JAN. DO 2. FEBRUARJA

Zimsko vreme: snežilo bo še

med 24. in 27. januarjem, vse-

kakor pa okoli 27. januarja in

verjetno tudi okoli 31. januarja.

Ostale dni suho oziroma jasno

vreme ter v jasnih nočeh hud

mraz.

V. M.

več predmetov brez prave utemeljitev. Struktura prebivalstva se hitro menjava v prid industrijskega; zdaj je v občini že 52 odstotkov kmečkega prebivalstva.

Rast podjetij prinaša s seboj vrsto komunalnih in tudi socijalnih problemov, med katerimi so najbolj pereča — stanovanja. Delavske samoupravljanje ni v nekaterih podjetjih še dovolj utrijetno. Preskrba prebivalstva ni najbolj zlasti pa ne cenena. Glede višine cen blaga je Novo mesto med prvimi v republiki. To sicer ugotavljamo že vrsto let, ukrepov za odpravo tega pa do sedaj še ni bilo. V Novem mestu so tudi zasebne gostilne. Pricakovali smo, da bodo s konkurenco vplivale na nižje cene, v resnici pa je ravno obratno. Zasebne gostilne prve dvigajo cene. Družbenega kontrola je prešibka. Kritičev zakonitih predpisov je precej, ker je nadzor prema-

več, ki je maja iani slana uničila vinograde, so gostinci na manih podrazili vino, ki so ga še imeli v kleteh. Podobnih primorov, ki so bili v očetju škeko potrošnika, je bilo omenjenih več, ni bilo pa povedano, če je proti storilcem kaj ukrepa.

Besede delegatov

V razpravi so delegati kritizirali nekaj netočnih navedb v poročilu. O skrajno slabih pogojih stanovancev v barakah pri šmihelskem pokončilcu je bilo že več govora. Po navadi se za to moče krivijo na podjetje NOVOLES, kar je bilo tudi v poročilu. Dejansko je ta baraka last stanovanjske skupnosti, v njej pa stanujejo ljudje, ki so zaposleni v številnih novomeških podjetjih in ne samo pri NOVOLESU.

Pri PIONIRJU niso trdili, da občina nima pravice posegati v podjetje, ker da je to zvezga načaja. Ko je šlo zato, da PIONIR prepusti mehanično delavnico za potrebe novega obrata Hidromontaže, so samo navajali, da delavnico nujno potrebujejo za svoje potrebe. Delegat podjetja je kritiziral preplačevanje delavcev pri Motomontazi, ki da ni v sorazmerju s plačevanjem v drugih sorodnih obratih. Temu se je pridružil tudi delegat Kmetijskega poselstva Trška gora. Tudi pa je posetila so odšli delavci v Motomontaže, na posetu pa stanje.

Za neumestno so smatrali tudi opombo, da PD Dušan Jerib ne more mladih ljudi v svoje vrste, ker je resnica prav obratno. Zlasti v pevskem zboru je veliko mladičev. Člani PD Dušan Jerib pa niso zadovoljni z odnosom nekaterih komunistov do društva, zlasti pa jih boli, da tako malo pravstvenih delavcev sodelujejo v društvu in da podcenjujejo njihove pravitev nekateri vodilni ljudje iz mesta. Za domača društva često

(Nadaljevanje na 3. strani)

predlog, naj bi občinski ljudski odbori — in tudi okrajni — v dnevne redne svojih sej vnašali kdaj pa kajtudi tudi poročilo ljudskega poslanca o njegovem delu.

POZNATE DOLENJSKE TOPLICE?

Obrat Hidromontaže v Novem mestu

Ze od nekaj slovijo Dolenjske Toplice kot eno naših najboljih termalnih kopališč. Oddih sredi prelepih gozdov, krasne okolice in v prijetno urejenem zdravilišču ter kopališču je užitek, ki ga je vredno okusiti. Eden izmed naših naročnikov bo prebil letos v Dolenjskih Toplicah 10 dni — brezplačen kompletan penzion. Je veliko zanesljivega zdravilišča, ki je vredno posjetiti.

Na občini so delegati med drugim izvolili nov, 27 članski občinski komite ZKS. Prejšnji je štel 19 članov, z ozirom na povečane naloge pa je novi številčno ojačan. Hkrati so na konferenci izvolili tudi 88 delegatov za okrajno konferenco in dva delegata za VII. Kongres.

Nova kovinska obrata, v katerem bodo tudi potrebne stroje in vodilni strokovni kader, delavci pa bodo iz našega okraja.

Nov občinski komite

Na občinski konferenci ZKS Novo mesto so delegati med drugim izvolili nov, 27 članski občinski komite ZKS. Prejšnji je štel 19 članov, z ozirom na povečane naloge pa je novi številčno ojačan. Hkrati so na konferenci izvolili tudi 88 delegatov za okrajno konferenco in dva delegata za VII. Kongres.

Nova kovinska obrata, v katerem bodo tudi potrebne stroje in vodilni strokovni kader, delavci pa bodo iz našega okraja.

Onkološki inštitut v Novem mestu

V sredu 22. januarja prične poslovati onkološki dispanzer, to je zavod za raziskovanje in preprečevanje rakastih bolezni. Dispanzer posluje pri kirurškem oddelku novomeške bolničnice. Od začetka bo posloval vsako sredo, pozneje pa po potrebi. Zdravstvene storitve v dispanzru so brezplačne.

Jezik za zobe, tovarišica!

Ne za deveto goro, tu med nami, na Dolenjskem, se je dogodilo, kar je v tem članku napisano.

V odročni hribovski vasi, kamor te po podzugi urí privede blatin pot skozi grad in njive, imajo šolo, in učiteljico. Solo že dokaj jet, učiteljico pa nikdar nobeno za dolgo. Vsaka težko vzdriži v tamkajšnjih razmerah: sama mora celodnevno poslušati pet oddelkov, voditi upraviteljske posle, roditeljske sestanke, skrbeti za redno delovanje šol, mlečne kuhinje in pripravljati otrokom malico, pripravljati se mora dnevno za poučevanje v 5 različnih oddelkih itd., itd. Pri vsem tem pa si mora še sama kuhati, saj redne prehrane v vasi ne dobi. Zabave nima nobene, pravzaprav pa je tudi ne pogreša, saj ji časa nikoli ne prestaja. V preskromni sobici v bližini šole gara vse ure, ki jih ne preživi v razredu ob kupin zvezkov in metodičnih pripravah za delo naslednjega dne. Razen tega se mora še pripravljati za svoj strokovni izpit. Kdo pozna to življenje, se pa ne čudi, da se učiteljice na tej žoli vsak leto menjavajo.

Tudi letos imajo tam gori novo učiteljico. Mlada je, polna velje, se je lotila težkega dela, saj so ji pri okraju obljubili lepo plačilo, za njeno garasovo: priporočili jo bodo za sprejem na višjo pedagoško šolo. Toda mlađe dekle že obupano in težko bo vzdrižalo do konca šolskega leta.

Nedavno sta jo obiskala okrajni šolski inšpektor in referent za šolstvo Občine. Ceprov poteka šolsko delo v težavnih razmerah, sta vendar mogla

ugotoviti prav zadovoljive učene uspehe. Po končani inšpekciji pa je učiteljica obema razložila, da ima poleg vseh objektivnih težav silne težkoce z delom šolskega odbora, zlasti njegovega predsednika in konkretno navedla več primerov. Da bi slišala še drugo plas zvona, sta nadzorujota povabila v šolo predsednika šolskega odbora na razgovor, ki je bil nad vse zanimal, potem in koristen. Poiščal je sledete:

Predsednik šolskega odbora nima niti najmanj razumevanja za garaško delo učiteljice. Njegova rezko izrečena zahteva, da je učiteljica za to, da bo delala po vseh organizacijah, priča o tem, da predsednik ne pripoveduje nadaljevanja kot silvestrovjanje ene izmed krajenvih organizacij. Iz razumljivih razlogov je učiteljica odklonila večerno uro za otroško predstevje, zato je prišla v nemilost pri predsedniku šolskega odbora. Ta pa je celo zagrozil nekemu vaščanu, da bo zletel iz organizacije ZB, če bo v šoli nastopil kot Dedek Mraz, kakor je bilo dogovorjeno. V resnicu si tega ni upal in učiteljica je bila prisiljena, da je predstevje spelašila brez nje, čeprav je bila največja želja otrok prav to, da bi videli Dedka Mraza in prejeli darila iz njegovih rok.

Predsednik šolskega odbora ne upošteva dejstva, da se mora učiteljica ravnat pri svomem delu po navodilih republi-

Razpust Ljudske skupštine LRS

Potem ko sta oba zabora na ločenih in skupnih sejih sprejela družbeni plan in proračun LRS ter več odlokov in zakonov, je predsednik Ljudske skupštine Slovenije tovarš Mihailo Macinko na skupni seji oben zborov 16. januarja razglasil odlok o razpustu Skupštine tretega sklicanja.

Naš obisk

Jožko sedi na beli posteljici in resno gleda po sobi z velikimi rjavimi očmi, kako sestra Justina prinaša kostilo na mizo in se mu priznana smehja:

»Boš papal, Jožko?« Ceprov je Jožko star že dve leti, nič ne odgovori, ampak samo gleda, gleda... Ko mu sestra pomaga pri kosišu, se po vsaki žički vleže nazaj na blazino.

»Ne boš več, Jožko?« Odškimal je. Sestra gre k naslednjem posteljici. Tam jo debela Martinca že komaj pritakuje...

»Dober dan!« pozdravi vsakogar, ki stopi v sobo, korajni Črnomalčjan Mladen. Kar hitro se je na-

»Mama!...« Mladen glede nekam v prazno, ... a ja, saj ni mama!« se zave in se nasmeħħne. Operacie, ki ga čaka, se skoraj nič ne boji, ker mu je Ciril povedal, da bo dobil naroko in ga ne bo nič bolelo.

Sestro Justino Podpadec imajo vsi radi. Pravijo ji kar teta. Pa ima tudi res za vsakega prijazno besedoščico šol, odbora in razgovoru, ki je zelo pogledal, divje udarjal s pestjo po klopi, da se je stresla učilnica in zaprila: Jezik za zobe, tovarišica!

Menda ni potrebno nitesar več dalje navajati. Vsakdo si že iz navedenega lahko ustvari sliko težkega življenja in dela mlade učiteljice.

Toda vsiljuje se vrsta drugih vprašanj. Cemu je šolski odbor in njegov predsednik? Ali zato, da vsestransko pomaga šoli pri prizadevanju, da doseže čim več učne in vročine uspehe, ali zato, da z nemogočimi zahtevami in absolutizmom jemlje delovljajo veselje do dela? Kdo bo še v bodoče vzdrlal pri takih odnosih?

Ali je prav, da na tako težkem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

Ali je prav, da na takem mestu dela 1. sama učna moč, pa čeprav je po drugi strani tudi res, da učna moč vse povsod se primanjkuje?

Ali ne bi koristilo tudi všečnem samim, ki boste nekoliko razmislili o vzrokih, ki že vsa leta obstoja te šole slišijo učiteljice, da beže od njih? Ali ne bi bilo mogoče mnoge od teh vzrokov z dobro voljo odstraniti? Kdo ima večjo škodo ob stalnem menjavanju učiteljstva?

NIRES: „Za Suho krajino bo že dobro ...!“

Zužemberško telovadno društvo ima že več let posebno komisijo, ki vodi kulturnoprosvetno delo. Imajo dramsko skupino, izobraževalni odsesk in ljudsko knjižnico.

Z estetsko pripravljenimi razstavami, z uspešnimi akademijami in skrbno naštudiranimi dramskimi predstavami se je v zadnjih letih pri mladini in odraslih zelo razvil čut za umetnost, tako, da jih zadovolji samo še kvalitetno delo.

Pester repertoar

V preteklem letu je dramska skupina gostovala z dramo Via mala v Dobrniču in na Dvoru, z novozeleno jelko pa so pionirji igrali Mačeho in pastorko Kristine Brenkove. Tudi z dramo Sveti plamen je dramska skupina gostovala na Dvoru in v Dobrniču. Ob proslavi petnajstletnice JLA so igrali Težko uro, za 200-letnico Linhartove smrti in v potastitev Prešernovega tedna pa so pripravili Linhartovo veseljivo Zupanovo Micka.

Mestno lutkovno gledališče iz Ljubljane je gostovalo z žensko Hudobni grlački, gostovala pa sta tudi dva pevska zborja Novega mesta — Okrajni učiteljski pod vodstvom Toneta Marklja in Svoboda Bršljin pod vodstvom Ernesta Jazbeca. Dočači pevski zbor ne nastopa, ker ni povodovje.

Proslave in temovanje

Dobre pripravljene in obiskane so bile proslave za Dan republike, za Dan JLA, za 1. maj, občinski praznik in 40. obljetnico oktobarske revolucije. Za občinske praznike so bili organizirani izdelki knjižnic, v sklopu delo v Ljudske tehnike, sodelovali pa so tudi vseh teh obisknih strok s svojimi izdelki. Razstavili so tudi novo knjižnico Skrbno pripravljeno razstavljajo vzbudila mnogo zanimanja in pritegnila številne obiskovalce.

V okviru Tedna mladosti je bilo organizirano temovanje pionirskeh pevskih zborov Zužemberk, Smihel, Ljubljana in Selca-Hinje. Vse pevske zbrane je občinski ljudski odbor nagradil z lepimi knjižnimi zbirkami. Najboljši je bil Gimnazijski pevski zbor iz Zužemberka.

Knjižnica in ljudska univerza

Ljudska knjižnica je ob zadnjem občinskem prazniku dobitila novo lepo zbirko okoli 250 knjig od Okrajne zvezze Svobod in prostvenih društev. Za to knjige je precejšnje zanimanje, ko pa bodo v glavnem prebrane, jih bodo mogla za nekaj časa dobiti tudi kulturnoprosvetna sredilišča v občinih Ajdovec, Hinje, Dvor, Smihel in druga.

Izobraževalno delo naj bi vodila ljudska univerza. Zaradi pomaganja prostora ni bilo kometiško-gospodinjskega tečaja v Zužemberku, namesto njega pa je v zimskem času delovala Kmetijsko-gospodarska šola. Bilo je tudi nekaj poljudnih zdravstvenih predavanj o borbi proti tuberkulozi, o otroški paralizi in cepljenju proti njej, o

raku, predavanje o izbiri poklica in vzgojno predavanje.

Fantje odhajajo

Stevilo članov društva je še zmeraj premajhno, čeprav je vključeno precejšnje število pionirjev. In predvsem ženske mladine. Problem so mlajši, sposobni in za delo pripravljeni moški člani, ker odidejo po končani obvezni službi v svet, da si poštejo učna in delovna mesta. Najspodbujnejši odidejo drugam in dostikrat so težave za moške vloge v igrah!

Prostori za delo so slabci. Občina sicer po svojih skromnih močeh pomaga, toda z dvorom, ki nam je sedaj ostala, bo treba bolj skrbeti. Nujno potrebno bi bilo zavarovati stene

dvorane pred vlago, popraviti in dozdati prostore za kušile in garderobo. Električna napeljava je obnovljena, kmetija pa bo montiran tudi restav-

Načrti, načrti...

Dramska skupina ima v programu veseljivo Dva ducata rdečega vrtnička, mladiščna pripravko »V Ljubljano jo dajmo, pionirji pa Sneguljice. Drama Kralj na Betajnovi je v načrtu za občinski kulturni festival, ki bo spomladni v Zužemberku. Na tem festivalu naj bi se v enem tednu zvrstile najboljše dramske skupine iz občine, pevski zbori, sodelovala bi šola ter vse organizacije in društva kot so gasilci, lovci, ribiči, kegljaci, člani Partizana in drugi.

Ljudsko-izobraževalni odsesk ima letos v načrtu poučna predavanja iz področja kmetijstva, zdravstva in vsega, povezano s pomočjo filmov.

Ker je zanimanje za knjige nekoliko popustilo, bo treba nabaviti še nekaj dobrih novih knjig. Moralj bi tudi urediti načrto za knjižnico, občina pa naj bi skrbela, da bi knjižnica lahko nabavila kdaj pa kdaj vsaj po nekaj izvodov dobrih domačih in tujih književnih del.

Ni »vse dobro« za Suho krajino! Ljudje cenijo le kvalitetna dela in prireditve. Izboljšanje življenja v Suhi krajini je odvisno od prosvete, pogoti za kulturno delo pa od gospodarskega napredka naše občine. (MK)

Begović: Brez tretjega

V četrtek, 19. decembra, smo videli na novomeškem odu Begovićevu dramu »Brez tretjega« v režiji Majde Skrinskove, članice »Združenja dramskih umetnikov Slovenije.«

Begović je poleg Tuciča in Ogrizoviča najmočnejši dramatik hrvaške Moderne, dramski pisec, ki temelji pozna dramski tehniko. Znan je stal njegov drama »Božji človek« in »Pustolovec pred vratom«. Je eklettik in v svojih dramah spremno spreminja eno temo: temo, da žene do moža. V začetku našega stoletja je tedanjem meščanska kapitalistična odnosila. Nekaj pozne začne propadati meščanska aristokracija. In prav to je hvaležna tema hrvaških dramatikov, pa tudi drugog po svetu (Zola, Šedelin, Dostoevski, Thomas Mann, Galsworthy, Goriki ...). Ko ti pisatelji v obliki romanov opisujejo prepast družine, zavestno ali podzvestno kažejo na propast razreda, ki ji družina pripada; prav tako Begović in Krešić v dramatski obliki najmočnejše pokazeta vso tristlost meščanske aristokracije.

Drama »Brez tretjega« je nastala pod vplivom Krešićeve drame »V agoniji«. Dejanje se godi po prvi svetovni vojni v Zagrebu. Mož se vrne po osmih letih iz ruskega ujetništva domov, kjer najde ženo spremeno in sumi, da mu ni ostala zvesta. Med obema — v drami nastopata samo mož in žena — se razvija napeto dejanje, vrsta prizorov vročih prepirkov, katere namen je, kako na eni strani prepričati moža, da je žena nedolžna, na drugi strani pa mož z glembejkovo prodornostjo psihoanalitika razkriva stanje med njegovo odstotnostjo. Nazadnje najde poročni deliček: žena ga je dala proglasiti za mitvega. Ko mu župove, da je imela druge, se hoče mož maštevati, tedaj pa ga zadene strel iz njenega revolverja.

Umetnikoma je uspelo ustvariti v vseh treh dejanjih potreben dinamični igre. Prikazala sta doživljavo igro, ki se je stopnjevala do konca. Izrazita mimika, logični poudarki in jasna izgovorjava Begovićevega teksta — vse to sta obvladala z rutino in preprostijo podala družino med obema vojnoma, ki moralno propada.

Prof. Tone Trdan

Nov turistični prostor v Kostanjevici

Do novega mostu sredi Kostanjevice je bila urejena nova pot Doslej so hodilj ljudje kar prek travnikov in delalj škodo. Novo pot ob treba zaradi pogostih povodenj še dvigniti, vendar je zdaj lepo uporabna. Prostor ob tej novi poti, med državno cesto in Krki ter Domom kulture je dobro za turistično raziskovanje. Raziskovanje avtomobilov — turistov in taborjenja (camping). Kaj takega je ta lepi kraj resnično že dolgo potreboval. Novi odboj Turističnega društva se je odločno zavzel, da zgraditi ob Krki tudi lepo bočarno, kjer bo tujcem na razpolago tudi več delov. Spomladaj bo ob novi poti zaslanjen več topovov in drugih dreves.

Med Gorjansko cesto in ūčelo bo spomladaj urejen drug prizeten kotiček Kostanjevica. Solsko dvorišče bodo tlakovali z domaćim drečim kamnom, ki ga bodo prideljali iz Sutne pri Podbočju. S takšnim kamnom so že okusno obkrožili Cvelebarjev spomenik v Domu kulture. Razširili bodo solski vrt in ob njem napravili novo okajo. Ves prostor med Gorjansko cesto in ūčelo bodo zasadili z orzamini in jelsami. Ta prizeten kotiček ne bo zaprt, ampak bo imel vsaj zaslanjen več topovov in drugih dreves.

Med Gorjansko cesto in ūčelo bo spomladaj urejen drug prizeten kotiček Kostanjevica. Solsko dvorišče bodo tlakovali z domaćim drečim kamnom, ki ga bodo prideljali iz Sutne pri Podbočju. S takšnim kamnom so že okusno obkrožili Cvelebarjev spomenik v Domu kulture. Razširili bodo solski vrt in ob njem napravili novo okajo. Ves prostor med Gorjansko cesto in ūčelo bodo zasadili z orzamini in jelsami. Ta prizeten kotiček ne bo zaprt, ampak bo imel vsakdo dostop vanj.

ZA IN PROTIV

Spricar!

Potne kaple so mu drsele po čelu, po lichen in za svetlomodro srajco, stisnjeno z zeleno pikato kravato. Videti je bilo, da navadno ni tako običen, ker se je kar nekam svečano obrnil v tistem rjavem skupniku.

Nagnil se je k prijatelju: »Pozabil Tone. Saj je še dosti drugih. Pa menda ne misliš žalosti v likerju utopiti...«

Tone je postavil prazen košarček na Šank in skomognil z rameni:

»Pusti, ko ne veš! Kadar me tako pogleda, mi kar zagomazi po hrbi in ...«

»Dididu, dididu... so se oglasili klarinet, harmonika in bas. Fantje so kar poskočili, dekleta pa so se razzra nekam v prazno in čakala ...«

Soba je velika, toda strop je nizek in zrak dušec. V enem kolutku »jazz«, v drugem gardebo, v tretjem pa Šank...«

»Vsako nedeljo ples pri Košaku. Vabi mladino III. terena.«

Vsi zu - nihče proti

»Saj veš, mladina hoče plešati, se mi zdi, da se je hotel opraviti Vinko Mirtič, predsednik občinskega komiteja mladine.« Težko je od mladine nekaj zahtevati, če ji ne moreš nicesar nudit. Se s tem najskromnejšim — plesom — imamo težave. V Novem mestu je potrebna skupna mladinska družabna prireditev s plesom, ki meni obenem nauči kulturnega obnašanja in pogibio estetska čustva.«

»Se posebno je to važno za vajenca, ki dobi tako tudi nekaj po držabnem življenu.«

Pri njih sicer že vedno vladajo čehovski razredni nazori in vajenci imajo često občutek manjvrednosti, je pripomnil tovaris Jože Zamlien, upravitelj obrtnike Šole, »in prav zaradi tega mislim, da je to zanje nujna stvar. Seveda pa ne bi smeli zanemarjati delavnice in Šole ...«

»Se posebno je to važno za vajenca, ki dobi tako tudi nekaj po držabnem življenu.«

Obiskali smo mnoge prosvetne in javne delavnice v mestu. Vsi so mnenja, da je mladinska družabna prireditev nujno potrebna in da je treba resnejne in nemudoma začeti reševati ta problem. Vsi so pripravljeni pomagati: moralno in materialno.

»Mladinske družabne prireditev je treba organizirati v tačke:«

Stavljati je treba plesni odbor, ki bo skrbel za estetiko in program, obenem pa misli na finančno in organizacijsko plet prireditve. Tudi dober plesni orkester ali jazz, če hočete, je važen faktor, saj ga trenutno v Novem mestu nimajo nikjer in stari in mladi plesalci so menda že kar pozabili, da so kdaj plesali tudi na boljše više. ... dididu, dididom!«

Nekateri fantje so odpeljali dekleta na njihova mesta, drugi pa so jih pustili kar na sred plesista. Saj se nimajo kam izgubiti!«

Tone je stal še vedno pri Šanku. Pil pa ni več, ostalo mu je še šest dinarjev ...«

Daj, daj Tone! Ne bodi tako nevinni in ...«

Tone se je nenagloma obrnil, toliko, da ga ni zaneslo za peč. Zdelo so mu je, da je soba na pet vogalov in da ima po stran. Kaj će bi se po nesreči zavali tja dol? Vsi bi se mu smeli ...«

*Didu ... ingli!«

All bi bilo pretežko?

Tako se sprašujejo že leto ali dve ali tri. Novomeška dobrodelna organizacija mladih, ki je pripravila vse pojedino za vajenca, pa se, da naši ne bi bili tja. Imajo strah pred pomočnikom, ki bi jih naslednji dan pri delu zaskrivali. Če bi bil ples samo za šolsko mladino, bi bilo mogoče boljše boje!«

»Ravno to ne! Mladina je preveč razcepljena. Saj ne pridevimo nikoli skupaj, da bi se kaj pogovorili.«

Naša telovadnica bi bila najbolj primerna za centralni mladinski ples, je predlagala dajkinja učiteljica Ivanka Rus. »Če bi plesali v čevljih, ki bi pripravili v čevljih proti, ne bi bila

All bi bilo pretežko?

Tako se sprašujejo že leto ali dve ali tri. Novomeška dobrodelna organizacija mladih, ki je pripravila vse pojedino za vajenca, pa se, da naši ne bi bili tja. Imajo strah pred pomočnikom, ki bi jih naslednji dan pri delu zaskrivali. Če bi bil ples samo za Šolnik in Šolnikin, bi bilo mogoče boljše boje!«

All bi bilo pretežko?

Tako se sprašujejo že leto ali dve ali tri. Novomeška dobrodelna organizacija mladih, ki je pripravila vse pojedino za vajenca, pa se, da naši ne bi bili tja. Imajo strah pred pomočnikom, ki bi jih naslednji dan pri delu zaskrivali. Če bi bil ples samo za Šolnik in Šolnikin, bi bilo mogoče boljše boje!«

All bi bilo pretežko?

Tako se sprašujejo že leto ali dve ali tri. Novomeška dobrodelna organizacija mladih, ki je pripravila vse pojedino za vajenca, pa se, da naši ne bi bili tja. Imajo strah pred pomočnikom, ki bi jih naslednji dan pri delu zaskrivali. Če bi bil ples samo za Šolnik in Šolnikin, bi bilo mogoče boljše boje!«

All bi bilo pretežko?

Tako se sprašujejo že leto ali dve ali tri. Novomeška dobrodelna organizacija mladih, ki je pripravila vse pojedino za vajenca, pa se, da naši ne bi bili tja. Imajo strah pred pomočnikom, ki bi jih naslednji dan pri delu zaskrivali. Če bi bil ples samo za Šolnik in Šolnikin, bi bilo mogoče boljše boje!«

All bi bilo pretežko?

Tako se sprašujejo že leto ali dve ali tri. Novomeška dobrodelna organizacija mladih, ki je pripravila vse pojedino za vajenca, pa se, da naši ne bi bili tja. Imajo strah pred pomočnikom, ki bi jih naslednji dan pri delu zaskrivali. Če bi bil ples samo za Šolnik in Šolnikin, bi bilo mogoče boljše boje!«

All bi bilo pretežko?

Tako se sprašujejo že leto ali dve ali tri. Novomeška dobrodelna organizacija mladih, ki je pripravila vse pojedino za vajenca, pa se, da naši ne bi bili tja. Imajo strah pred pomočnikom, ki bi jih naslednji dan pri delu zaskrivali. Če bi bil ples samo za Šolnik in Šolnikin, bi bilo mogoče boljše boje!«

All bi bilo pretežko?

Razstava kolin v Metliki

Smo sredi zime in ne minemo dan, da se ne bi v ranem jutru razlegalo cviljenje prasičev kot znamenje, da imajo v tej ali oni hiši domači praznik. Na tisoči v tisoče prasičev pokojijo pozimi doma naši ljudje in ob takih priložnostih se izkažejo domači mesjarji. Ali se res izkažejo? Ali je res njihova mesarska spremnost, ki se navadno ne razlikuje od tiste njihovih praočetov pred sto in dve sto leti, še zmerom dobra tudi v današnjem času?

Pred sto leti so naši ljudje še orali z lesenim drevesom, zdaj orijo traktorji ali vsaj železni plugi. Celja vrsta strojev je olajšala kmetijstvo. Premogni uporabljajo umestna gnojila, škropiva, sejejo izbrane sorte žita, obnavljajo vinograde in še in še.

Skratka: napredek je viden. Pri klanju prasičev pa je navadno že zmerom kot pred sto leti. Domac praznik, koline, pijača, pojedina na veliko in nemalo jih je, ki že prvi, drugi dan z veselimi sosedi in znanci pospravijo v želodcu tudi po pol prasiča. Potem pa je že poleti, če ne prej, prazna shramba. Prav kot pravi pregovor: enkrat po voljce, drugič po pasje.

Da tudi tu pokažejo našim ljudem pravo pot, zadnja leta osrednji Zavod za napredek gospodinjstva in okrajin gospodinski centri močno propagirajo klanjenje in koljenje na sodoben način. Prav zato se je tudi Kmetijsko-gospodinska šola na Vinomeru, ki vzgaja belokranjska dekleta v sodobne gospodinje, odločila, da na posebni razstavi pokaže sodobno izdelevo kolin.

Zanimiva razstava je bila odprtta v nedeljo 12. januarja v pisarni Trsnice in drevesnice v Metliki.

Ze na prvi mizi, na kateri je bila razstavljena potrebna posoda, orodje, čistke krpe, suhe šipile, zobotrebi in vse ostalo, kar je potrebno za prigravo klobas (riž, kaša, ječmen, dišave itd.), je bilo poudarjeno, da je snaga tudi pri klanju prasiča pol zdravja. Predvsem naj naši ljudje zsklanega prasiča odero, ne pa palijo ali garajo, saj si s prodajo kože, ki ima malo hranilne vrednosti, delno že pokrijejo stroške za izdelavo kolina. Nadaljnja pravilo sodobnega klanja je, da gospodinja

čim več izdelkov prihrani za kasnejši čas s tem, da naredi jutro pasteto, da vloži pečenko v mast, klobase prav tako v mast ali v olje itd. Važno je tudi, da črevno mast cvre zase, ker ima poseben duh.

Obiskovalci so se lahko seznanili s pravilnimi imeni posameznih kosov mesa, ki so bili hrkrati opredeljeni z nasveti, zato se ti kosi najbolje porabijo. Nadalje so lahko obiskovalci videli, da moramo poleti dati meso v zračne platnene vrteče, da ga obvarujemo pred mrte-

som. Prikazano je bilo tudi vse, kar je potrebno za razsol ali slanico, s katero takoj zalijemo sive meso.

Zanimiva je bila miza, obložena z mesnimlami in presnimi izdelki (jetra, pečenka, sveža in lovska salama, mleta pečenka v mrenici, riževe, jetra, in kaštane klobase z krvjo) ali brez krvi).

Se zanimivejša je bila miza s pikantnimi izdelki, na kateri so obiskovalci videli čisti in vloženi aspik, galantin, sendvič torto, nadovan kruh in obložene

ruklike, razne vrste tlačenke, nadete prsi in se lepo vrsto raznimi okusnimi jedi.

Ljudje so odhajali z razstavo z občutkom, da so naše kmečke koline v resnicu zelo zelo borne. Kaj vse bi se dalо narediti! Seveda pa je treba imeti pri tem malo potrpljenja in kajpak tudi nekoliko znanja. Upamo pa, da bodo vsaj dekleta, ki obiskujejo kmetijsko-gospodinsko šolo na Vinomeru, svoje znanje in skupne z uspehom prenesle v belokranjske domove.

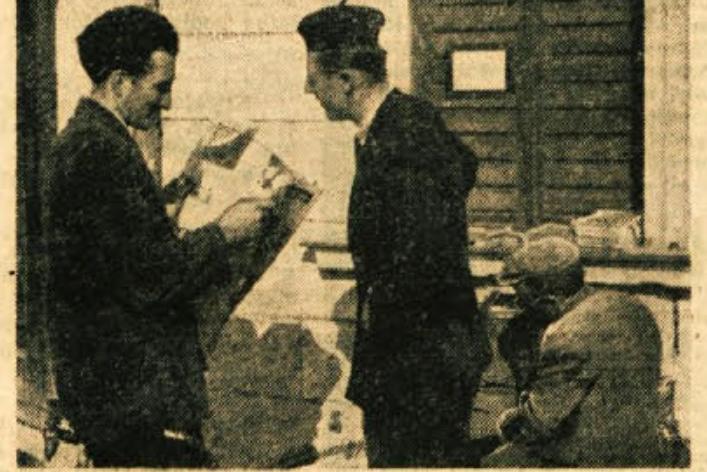
Lepo razstavo, ki jo je ta dan obiskalo čez 800 ljudi, sta urejili gospodinski učitelji Zora Vergotova in Olga Starčeva.

—ar

Spet samo želja

Leto in več bo že tega, kar smo v Dolenjskem listu objavili v kiosku kolporterja Jožeta pri kandijskem mostu. Jože pa že danes prodaja časopise na vloženi aspik, galantin, sendvič torto, nadovan kruh in obložene

dež, mraz in sneg, je zadnji čas, da si ustvari mnedenje tudi občina. Seveda se lahko spet izgovorimo: saj je zima že noter, preden pa bi postavili kiosk, bo

Novomeški časopisni kiosk — star časopisni zabol...

Poleti, ko ni bilo take neverjavne za zdravje, bi se nekako slo, če ne pomislimo na imenje, ki si so za o mestu ustvarili tuje, zdaj pa, ko se je začel

pršla pomlad in zopet bo vse dobro ...

»Tete ... vzemite, gospod, sad je samo dva kovača ...! Zdi se ti, da ga moraš vzeti,

Otočec ob Krki

Kmetijsko gospodarsko šolo v Otočcu redno obiskuje 18 mladićev in mladičk, ki z velikim zanimaljanjem sledi potku. Po znamavci učnega načrta trdijo, da je na teh šolah preveč teoretičnega in premale praktičnega pouka. Mladina se bolj zanima za praktični pouk, zato bi bilo prav, če bi učne načrte uveljili da bi mladim kmečkim proizvajalcem nudili čimveč koristnega pouka. Letošnja zima je ugodna za praktični pouk.

Ah mi boljšega načina za suspenze peska, sprašujejo ljudje, ki vidijo delavce pri popravlju ceste. Posebna skupina delavcev namreč kropa luknje na ceste tako, da jih začne z mešanicami. Za to pa je potreben suh pesek.

Zigro k bolnikom

Gojenje gospodinske šole z Male Loke so obiskale pijučni oddelki novomeške bolnišnice v Novem mestu in bolnišnik uprizorile veseloigrivo »Vozel». Igrajo je vsem zelo ugodila in smo za nekaj časa pozabili na svoje lastne težave. Želim, da bi nas še kdaj obiskevale.

Prav razpravi se je oglasti tudi tovarisko Plavc, kot zastopnik Okrajnega sindikalnega sveta in poudaril potrebo, da se člani

Najboljši so gozdni delavci

5. januarja je bil v Kostanjevici na Krki občni zbor občinske sindikalne svete. Po poročilu predsednika, ki je povedal, da podružnica v preteklem letu niso delale najbolje, se je razvila razprava. Najboljša je bila podružnica gozdnih delavcev, ki je tudi najmočnejša. Prisotni so grajali zdržitev podružnične trgovine in čevljavev, ker ne morejo delati. Najslabše je izpolnila svoje nalage podružnica državnih uslužbencev, podružnica prosvetnih delavcev pa že šest mesecov ni odvedela članarine, čeprav so jo člani plačali.

Po razpravi se je oglasti tudi tovarisko Plavc, kot zastopnik Okrajnega sindikalnega sveta in poudaril potrebo, da se člani

sindikata seznanijo z najnoviješimi uredbami in zakoni in s pomenom razvoja kmetijstva, ki je glavnji vir dohodka na tem področju.

Izvoljen je bil nov upravni odbor, v katerem so zastopniki iz vseh podružnic.

F.J.

Sprehod po Novem mestu

Ce se človek malo sprehoji po naših ulicah in cestah, vidi marsikaj zanimivega, še več pa sliši takega, kar nam ni v posebno čast.

Pred kratkim si je nekdo privočil v eni izmed odrovnih novomeških ulic precej neslanjo šalo: skozi okno pritlične hišice je vrgel v sobo gorenje cigaretni ogorek, ki je padel na divan, prežgal vrhne blago, zimo in splošno vso blazino. Blago in žima sta začela tleti in se kaditi. K sreči je prišla v sobo domača hčerka in brž pogasila tleči divan.

Tisk je to storil, ni naredil le same čisto navadnega pobalinskega dejanja, marveč je izpostavil v nevarnost vso hišo, če ne morda vso okolico, kajti iz take malenkosti bi se lahko razvil nevaren požar.

Mladini so skladno nastopile na motiv kardince. Lahko in izvajanje so sem in tja morili sunčkoviti gibi. Nastop mladičev in članici na dvoriščini bradiči je bila zadrnja v tudi najbolj učinkovita točka prvega dela akademije. Vse nastopajoče brez izjemne so pokazale skrbno sestavljanje in dobro izvezbanje vaje. Dobri asistenti je tudi pripomogla preciznemu izvajaju.

Po odmoru so mladični nastopili z vajami na drogu. Odlikovali so se z drznnimi premahi in preprijetimi. Grajati pa je treba slabšo čiščenje droga, kar je imelo za posledico tudi poškodbo.

Z »desetko« so pokazale mladične sestav iz številnih udinkovitih gimnastičnih gibov, ki pa so bili prenartani in tudi tempo izvajanja je bil večkrat preostre.

Mladini so skladno nastopile na motiv kardince. Lahko in izvajanje so sem in tja morili sunčkoviti gibi. Nastop mladičev in članici na dvoriščini bradiči je bila zadrnja v tudi najbolj učinkovita točka prvega dela akademije. Vse nastopajoče brez izjemne so pokazale skrbno sestavljanje in dobro izvezbanje vaje. Dobri asistenti je tudi pripomogla preciznemu izvajaju.

Nastop mladičev na bradi je vloga, ogromno truda je bilo vloženega, da mogre mladiči s tem preveč mučijo pa poskopljam, premašimo vajem prehodom, ki napravijo vajem tekoče, pestre in učinkovite. Dve vajil skoro enake vajem v kratek presečišču, ki je zmanjšal tekoče, preveč mučijo pa poskopljam, Zato je bilo vloženega truda v prizadetju, ki je vložil veliko truda v prizadetju, ki je bila najlepša nagrada uspeha akademije.

Akademijo so zaključile vaje z logo. Ogromno truda je bilo vloženega, da mogre mladiči s tem preveč mučijo pa poskopljam, premašimo vajem prehodom, ki napravijo vajem tekoče, pestre in učinkovite. Dve vajil skoro enake vajem v kratek presečišču, ki je zmanjšal tekoče, preveč mučijo pa poskopljam, Zato je bilo vloženega truda v prizadetju, ki je vložil veliko truda v prizadetju, ki je bila najlepša nagrada uspeha akademije.

N.K.

ŠENTVID PRI STIČNI

Ploden obračun dela je podalo svojim članom in ostalim udeležencem letnega občnega zbornika Avtomoto društvo Šentvid pri Stični, 12. januarja. Na območju domačije občine ima društvo še 7 avtomobil krovčkov, šteje pa 220 članov. O delu društva smo pisali tudi v našem listu med letom.

Po poročilu predsednika društva Jožeta Krištofa o delu v preteklem letu ter po razpravi o poročilu in drugih zadevah društva so sprejeli načrt dela za letos. To je predvsem nadaljevanje dodeljanega dela, to je izobraževanje novih in starih vozačev motornih vozil, vzgoja ljudi, zlasti šolske mladične v prometni disciplini, ocenjevalne hitrostne vožnje za člane in drugo. Letos bodo pridobili tudi strokovni tečaji za vozače-traktoriste, za kar imajo že potreben traktor.

J.P.

Priznanje za uspeli nastop

Z akademije TVD Partizan v Novem mestu

Telovadno društvo Partizan v Novem mestu je priredilo v soboto 11. januarja zvezre tradicionalno akademijo na održi DLP. Od svoje ustanovitve mora Partizan v Novem mestu gostovati ker nima na razpolago lastnem domu. Res je, da je bilo v zadnjih letih na Lokl zgrajenih več športnih naprav. Tem pa še vedno manjši matični dom za letešno vožnjo v primeru vloženih naprav (gardebo, kopališko, pravzaprav za treninje in sestavljanje). Končno vendar je bilo vloženih naprav vseh celo tri desetine. Pravzaprav za treninje in sestavljanje.

Kdor pozna te težke okoljčine, v katerih se vadijo streljiv televadni oddelki z okoli 250 mladiči, je bil ob izvedbi letnega telovadnega akademije prijetno preživljeno. Načrtovanje je bilo vloženih naprav vseh celo tri desetine. Pravzaprav za treninje in sestavljanje.

Občinstvo, ki je skoraj do zadnjega kotička napolnilo dvorano, je spravila v dobro razpoloženje zvezre, ki je ob zvokih krestnika DLP-pod takirko ravnatelja Glasbenih šole toy. Sprova odgovnila na okusno okrajenem održu. Vseh nastopajočih je bilo do redko.

Občinstvo, ki je skoraj do zadnjega kotička napolnilo dvorano, je spravila v dobro razpoloženje zvezre, ki je ob zvokih krestnika DLP-pod takirko ravnatelja Glasbenih šole toy. Sprova odgovnila na okusno okrajenem održu. Vseh nastopajočih je bilo do redko.

Občinstvo, ki je skoraj do zadnjega kotička napolnilo dvorano, je spravila v dobro razpoloženje zvezre, ki je ob zvokih krestnika DLP-pod takirko ravnatelja Glasbenih šole toy. Sprova odgovnila na okusno okrajenem održu. Vseh nastopajočih je bilo do redko.

Občinstvo, ki je skoraj do zadnjega kotička napolnilo dvorano, je spravila v dobro razpoloženje zvezre, ki je ob zvokih krestnika DLP-pod takirko ravnatelja Glasbenih šole toy. Sprova odgovnila na okusno okrajenem održu. Vseh nastopajočih je bilo do redko.

Občinstvo, ki je skoraj do zadnjega kotička napolnilo dvorano, je spravila v dobro razpoloženje zvezre, ki je ob zvokih krestnika DLP-pod takirko ravnatelja Glasbenih šole toy. Sprova odgovnila na okusno okrajenem održu. Vseh nastopajočih je bilo do redko.

Občinstvo, ki je skoraj do zadnjega kotička napolnilo dvorano, je spravila v dobro razpoloženje zvezre, ki je ob zvokih krestnika DLP-pod takirko ravnatelja Glasbenih šole toy. Sprova odgovnila na okusno okrajenem održu. Vseh nastopajočih je bilo do redko.

Občinstvo, ki je skoraj do zadnjega kotička napolnilo dvorano, je spravila v dobro razpoloženje zvezre, ki je ob zvokih krestnika DLP-pod takirko ravnatelja Glasbenih šole toy. Sprova odgovnila na okusno okrajenem održu. Vseh nastopajočih je bilo do redko.

Občinstvo, ki je skoraj do zadnjega kotička napolnilo dvorano, je spravila v dobro razpoloženje zvezre, ki je ob zvokih krestnika DLP-pod takirko ravnatelja Glasbenih šole toy. Sprova odgovnila na okusno okrajenem održu. Vseh nastopajočih je bilo do redko.

Občinstvo, ki je skoraj do zadnjega kotička napolnilo dvorano, je spravila v dobro razpoloženje zvezre, ki je ob zvokih krestnika DLP-pod takirko ravnatelja Glasbenih šole toy. Sprova odgovnila na okusno okrajenem održu. Vseh nastopajočih je bilo do redko.

Občinstvo, ki je skoraj do zadnjega kotička napolnilo dvorano, je spravila v dobro razpoloženje zvezre, ki je ob zvokih krestnika DLP-pod takirko ravnatelja Glasbenih šole toy. Sprova odgovnila na okusno okrajenem održu. Vseh nastopajočih je bilo do redko.

Občinstvo, ki je skoraj do zadnjega kotička napolnilo dvorano, je spravila v dobro razpoloženje zvezre, ki je ob zvokih krestnika DLP-pod takirko ravnatelja Glasbenih šole toy. Sprova odgovnila na okusno okrajenem održu. Vseh nastopajočih je bilo do redko.

Občinstvo, ki je skoraj do zadnjega kotička napolnilo dvorano, je spravila v dobro razpoloženje zvezre, ki je ob zvokih k

Ivo Pirković.

Kako je umrla cesarska cesta

SIROMAKI

Težke okovane »parzarje« z železničnimi osmi so vpeljali v Napoleonovih časih pri nas Francouzi. Na naših starih zapuščinskih inventarjih beremo, da smo poznali praj pri nas le slabo in tudi še niti okovane vozove z lesenim osmi. Kot nekaj Rimljani in kot cesarjaci slih, so tudi Francouzi storili mnogo za izboljšanje naših cest, ki so jih vzdrževali deloma še s tako. Dobra prometna pot so hoteli imeti pri nas zlasti, da bi jim odpri了解 živahnino trgovino z Orientom, od koder so prihajali skozi Ilirijo na severno Italijo in Južno Francijo težki tovori bombaže, volne, tobača, živilskih kož in takrat modnih novejih peres. Poleg ceste iz Trsta na Sisak so zaseki Francouzi uporabljati tudi prastaro vodno pot po Savi, ob kateri nam najdeni sledovi — okorno bronasto orložje, kakršno so vhteli Ahajci pred Trojjo — prikaajo, da je služila človeku vsaj že iz Jazonovih časov pred tremi tisočletji.

Flosari so dobili popisovalce svojega življenja, znameniti dolenski tovorniki na Trst in Sisak še ne. Trdina se jih je spomnil s kratko, bliskovito pripombo: »Krmar je hudec valjet. Ko je moral hudec zapustiti svet, si je postavil za nastenjko krmarja. V krmi plešče plivč, na strehi pa hudič. Vrabec se vesel v prosu, hudič pa v krmi. Tako pogovka se so rodile, gotovo pred začetkom parobrodotvornim življenjem, ko je šla živa trgovina iz Turškega na Hrvatskega na Novo

Indija ima 357 milijonov prebivalcev

Prebivalstvo Indije se je ed leta 1900 do letos povečalo za 121 milijonov. Po podatkih je imala Indija že pred leti 356,879.000 prebivalcev.

Nljudje žabe — tolovaji

»Nljudje žabe« je ime za drzne potapljalce, ki so v drugi svetovni vojni pod vodo napadali sovražno brodovje in pomorske naprave z minami in drugimi oružjem.

Po vojni se je ta poklic ohranil v nekaterih območnih mestih, toda z drugačno nalogo. V pristanišču Hong Kong je sedaj že precej takih »Ljudi žabe«, ki so spremeniли v podvodne podgane ali mokre tolovaje. Ti nepridopravljivi iz vode videro v hiši, izropajo in a plenom pobegnijo v vodo. Ta posel jim olajšuje to, da živi na čolnih v tem mestu okoli 100.000 ljudi. Ti sodobni tolovaji pa se pred akcijami še načinijo, da »bjubaju« strah med prebivalci naselja.

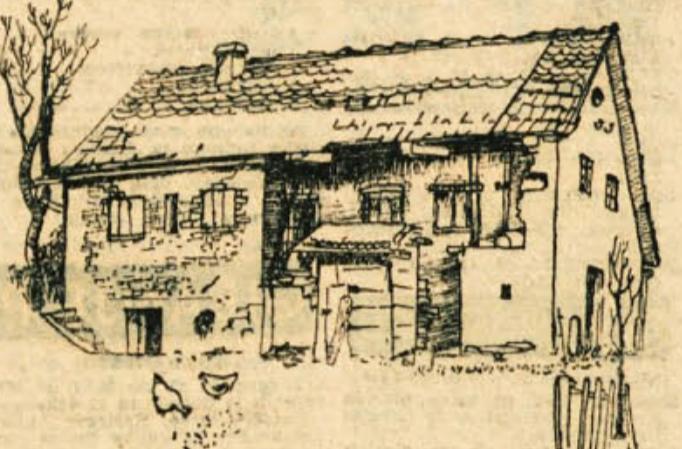
mesto v Ljubljano in Trst in se je živel v grajskih in slih v voznikovih krmah in beznicah, kjer so svobodno in razumlano. (VII. knj. str. 357.)

Trdina ni imela čisto prav, ko je 29. maja 1870 zapisa v svojo beležnico: »Vozarje. Vožnja konj je edino Senjernejecem, etudi so bili zarres prav Senjernejec znani konjereci in tovorniki na trgovski cesti. Ze pred domača sto štiridesetimi leti je pribredil pieterski zodač in pozneži znameniti izumitelj ladjskega vijaka Josip Ressel na cesarski cesti (sam jo imenuje Rennstrasse — dirkalno cesto) od Senjerneja do Grobelj ali morda do Prekope prve konjske dirke, ki se budi le ljubezen domačinom za lažje in urejnoga...«

Ze zadržitev Južne železnice je bila udarec gospodarstvu krajev ob veliki trgovski poti Sisak-Trst. Anton Hrovat je pred letom 1862 zapisal v neki uradni pritožbi:

Trdinojih časih svojih konj, Po opravljenih poljskih delih so šli konjereci vozari, »da bi se z zasluzkom jemali v zakup travnik, plačevali drugi izdatke v vsakega goldinarja že na 2 gl 18 in pol kr. Za okrajno cesto (menda iz Kostanjevice na Kališu na hrvaški strani), ki jo gradi iz strateških ozrov, je pa po vseh glasovih nepotrebna in brez smisla, pride na 9 gl davka 1 gl 23 in pol kr do klade.«

Sedaj ni bilo treba več tovorni na Trst; skladisca so se odpirala v Ljubljani tudi za žito, ki je bilo namenjeno naprej. Arhiv ljubljanskega magistrata (J. K. Podgorjanski, Judje na Kranjskem, ZSM, VIII, Lj. 1906, s. 143 — 145) govore, da so se te trgovini polačali čujski, začrški, varazdinski in velkokandžarski judovski žitni kupci. Ljubljana jih je pregonjala, ker so bili sami tihotopci, ki so škodili domaći trgovini in tudi davčni obvezniki. Josip Wimmer iz Dunaja, ki je trgoval z Engležerjem iz Velike Kaniže in z Beteljmom iz Varazdina, se je izmobil z dokazom, da trguje od leta 1853 kot nameščenec ljubljanskega kupca z deželnimi pridelki Josipa Gregoriča.

Bogdan Borčič: Nekdanja gostilna Rorman na Malem Slatniku

ga konja, v katerem se je menjala vroča kri arabskih in moravske ogrsko-mongolskih živali s hladnješko krvjo prastrega domačega konja, težkega noričana, ki je služil tudi v teh krajih Slovence že za Ilirov, Kelto in Rimljani.

Od petindvajsetih upravičenih gojenje gmanje — Senjernej je šel tedaj vsega 68 ognjic — samo dva nista imela v

Kdo ima srečko?

Ker se ni nikde oglasil s srečko zahodnioniške loterie, ki je zdela pol milijona nemških mark, ceprav so čakali celih šest fednov, je denar dobila loterija. Brez srečke se so oglasti trije ljudje. Eden je baje srečko v raztresenosti raztrgal, drugi jo je po pomoti vrzel v ogenj, tretjemu pa je srečko počrnil pes. Seveda denarja niso dobili.

Rešitev novoletne nagradne križanke

V zadnjih stotih pomotoma nismo objavili tudi realitve novoletne nagradne križanke; reševalce prosimo, da neljubo pomoto, ki je nastala zaradi izgubljenega rokopisa v tiskarni, oprostijo.

VODORAVNO: 1. Slonom, 6. Straža, 12. radost, 17. teren, 18. kažikirki, 20. par, 21. Anam, 22. popisovati, 23. pete, 24. nitti, 25. Boris, 26. ono, 27. karo, 28. vgriz, 30. postaven, 37. satir, 38. Arh, 39. kase, 40. reket, 42. leče, 43. naj, 44. Zupančič Oton, 46. rep, 47. Jelenko (Davorin), 48. kipi, 49. novec, 51. ne, 52. porog, 53. opomin, 55. ballanti, 56. pomiritev, 61. heroji, 62. igra, 64. relativ, 66. učena, 67. prostak, 68. natoči.

NAPOMENO: 1. Stanovanje, 2. Leningrad, 3. oratorij, 4. nem, 5. in, 6. SAP, 7. tri, 8. ris, 9. ako, 10. živ, 11. arm, 12. rti, 13. Anton (Ingo), 14. operater, 15. satirčen, 16. tresorepec, 18. ko, 19. At, 23. pokal, 29. ih, 30. papiga, 31. osa, 32. sen, 33. arli, 34. več, 35. ekonom, 36. netopir, 39. kupont, 41. tovorin, 44. žirija, 45. nemila, 48. kolon, 50. citat, 52. pare, 54. neto, 55. Beč, 56. tir, 57. Isto, 58. pat, 59. ova, 60. Vič, 61. HU, 63. RS, 65. vi.

NAROCAJTE IN SIRITE DO DOLENJSKI LIST!

Zanimivi so statistični podatki, ki kažejo napredek v množnosti časopisov in televizijskih organizacijah v letu 1957. Medtem ko je bilo v letu 1956 včlanjenih v navedenih organizacijah v Jugoslaviji okoli 900 tisoč članov, je v letu 1957 ta številka narasla na 1 milijon oziroma se nekaj več. Njivejci prijave finančni inšpektorji temeljito preiskujejo, kajti sumijo, da so ti producenti in igralci iz »skromnosti« prijavili mnogo manj dohodkov, kot jih imajo v resnicici.

Več kot 1 milijon članov

Zanimivi so statistični podatki, ki kažejo napredek v množnosti časopisov in televizijskih organizacijah v letu 1957. Medtem ko je bilo v letu 1956 včlanjenih v navedenih organizacijah v Jugoslaviji okoli 900 tisoč članov, je v letu 1957 ta številka narasla na 1 milijon oziroma se nekaj več. Njivejci prijave finančni inšpektorji temeljito preiskujejo, kajti sumijo, da so ti producenti in igralci iz »skromnosti« prijavili mnogo manj dohodkov, kot jih imajo v resnicici.

F. M.

nov. Med športnimi zvezami so največji vzpon v množnosti časopisov romokomet, ki so se v letu 1957 pridobili 9.700 novih članov, dalje kegljaci 4.800, plavalci 3.700, smučarji 3.000, tenisači 1.900 novih članov itd. Zanimivo pa navestiti, koliko članov vključujejo posamezne športne zveze ob koncu leta: Jugoslavija 68.500, Avio-moto zveza 48.000, Smučarska zveza in Kegljarska zveza po 24.000, Rokometna zveza 22.500, Športna slovenska zveza 15.400, Športno amaterska zveza in Plavalna zveza po 6.500, Atletska zveza 6.600 itd. Najmanjša število članov ima sedaj Rugby zveza s 328 člani.

F. M.

BABICA IN VNUK
Sivovala babica poučuje vnučka: »Tonček, če boš prišel, boš šel v nebo, če boš poreden, pa v pekel.«

»Kakšen pa moram biti, da bi lahko šel v kino?«

JASNO MU JE

Obolelemu vinskemu bratu je zdravnik zabičal, da mora pititi samo mleko, če hoče še ozdraviti. Čez nekaj časa pa tako brezalkoholni »djeti« pa potoži prisiljen treznej svoji ženi: »No, sedaj mi je pa jasno, zakaj dojenčki po ves dan jokajo!«

V DVOMU

Mama naroči hčerkici: »Ce te bo poskušal poljubiti, glej, da mu tegu ne pusti!«

»Kaj pa, če ne bo poskušal, mama?«

PO DESETIH LETIH

Ob desetletnici poroke vpraša žena moža: »Kako je prav zaprav prišlo do tega, da si se zanjubili name?«

»Aha,« zadovoljno zabrunila mož, »sedaj se že ti šudiš!«

SVETLO SILVESTROVANJE

»No, kako si preživela silvestrovo v domu svojega zaročenca?«

»Krasno, ljuba moja: vso noč ni bilo tokaj!«

SUMLJIVO

O, Fridolin, stari prijatelj, kam pa ti?

»V živalski vrt.«

»Imenitno! Tudi mene boš našel tam.«

NAPREDNOST

»Hej, krčmar, tole vino pa ni naravnove!«

»Clovek božji, kje pa živite?«

Dandane, v dobi umetnega pojavovanja, umetnih zob in umetnih satelitov pa hočete piti neumetno vino!«

KRITIKARJI

»Ti, v temelju našem mestu je preslab električni tok.«

»Res je.«

»Ulice so preveč umazane.«

»Res je.«

»Vino v gostilnah je zanič.«

»Res je.«

»Občinski može se premalo brigati za uredevec mesta.«

»Res je.«

»Sploh je to naše mesto zanikno, da se bog usmilji.«

»Res je.«

»V katerem mestu bi pa ti najraje živel?«

»V temelju našem.«

»Jaz tudi!«

NEKAJ OKROGLIH

NEKAJ OKROGLIH